

Zgodaj cvetoče močvirnice v Sloveniji

Early flowering Helleborines in Slovenia

MATEJ LIPOVŠEK

Maistrova 16. SI-1000 Maribor, Slovenija; matej.lipovsek@guest.arnes.si

Podajamo pregled in razlikovalne znake za zgodaj cvetoče taksone iz oblikovnega kroga širokolistne močvirnice (*E. heleborine* (L.) Crantz s.l.) na območju Slovenije. Taksone, ki jih na tem mestu opredeljujemo kot vrste, se od tipične širokolistne močvirnice (*E. helleborine* ssp. *helleborine*) (š.m.) pomembno razlikujejo po morfološki zgradbi. Cvetijo meseca junija in julija, torej pred cvetenjem tipične š.m., neredko pa tudi vzporedno z njenim cvetenjem. Ti taksoni so: leutejeva m. (*E. leutei* K. Robatsch), kratkolistna m. (*E. helleborine* ssp. *orbicularis* (Richter) E. Klein), italijanska m. (*E. latina* (Rossi & E. Klein)), voethijeva m. (*E. voethii* (K. Robatsch)), pontska m. (*E. pontica* Taubenheim) Zaradi v nekaterih virih dvomljivega taksonomskega statusa omenjenih vrst, v prispevku podajamo nekaj pojavov in znakov, ki jih ne gre spregledati pri determinaciji: **1.** Na istem rastišču najdemo n.pr. tipično leutejevo močvirnico, nato prehodne oblike močvirnic, ki jih ne moremo opredeliti kot leutejeve m. in tudi ne kot š.m. s katero pa vendar ohranjajo podobnosti. **2.** Zgodnji čas cvetenja dva do tri tedne prej kot š.m. Uspevajo na bolj sončnih in po hranilih skromnejših rastiščih kot š.m. **3.** Čeprav je zgradba cveta podobna, opazimo da pri zgodaj cvetočih oblikah moč viscidija (če obstaja) hitreje popusti kot pri š.m.. **4.** Zgodaj cvetoče močvirnice imajo praviloma manjše cvetove od š.m., razen kratkolistne in italijanske močvirnice. Razlike med posameznimi močvirnicami lahko vidimo s primerjanjem medenih usten, z lupo pa tudi razlike v strukturi stebrička.

Novi nahajališči za leutejevo m. sta Senovo (9958/4) 350mnv in Gorjanci (0158/4) 450 mnv. Za pontsko m. pa Medno pri Ljubljani (9852/4) 350 mnv.

Prvič omenjeni nahajališči za voethijevo m. sta Goričko (9162/2) 300mnv in Središče Ob Dravi (9563/4) 200mnv.